Instalarea d-lui rezident regal al ţinutului Someş

— Solemnitatea de Vineri dela Cluj —

Cluj, 19 August

După instalarea rezidentului regal al ţinutului Mureş, a fost instalat azi la Cluj, rezidentul de Someş, d. general Alexandru Hanzu. Instalarea s'a făcut cu solemnitate deosebită.

SOSIREA MEMBRILOR GUVERNULUI

De dimineaţă, cu un tren special, au sosit în localitate I. P. S. Patriarh Miron, preşedintele consiliului de miniştri, şi d-nii Armand Călinescu, ministrul de interne şi general dr. N. Marinescu, ministrul sănătăţii publice.

Inaltul chiriarh este însoţit de părintele Grigore Antal, directorul de cabinet al I. P. S. Sale.

La descinderea din tren, au fost salutaţi de autorităţile locale, în frunte cu prefectul judeţului, d. col. Enescu, după care au mers la colegiul universitar „Carol II", unde au fost întâmpinaţi de d. prof. Fl. Ştefănescu-Goangă, rectorul universităţii.

SERVICIUL RELIGIOS DELA EPISCOPIE

La ora 11 jum., s'a oficiat un serviciu religios în catedrala episcopală.

Serviciul religios a fost oficiat de P. S. episcop Colan al Clujului, înconjurat de preoţii: dr. Sebastian Stanca; dr. Vasile Sava; dr. Laurenţiu Curea; dr. Ion Gorun, consilieri ai eparhiei Clujului, precum şi protopopii Ion Cioara, Alexandru Baba şi diaconii Vasile Bogdan şi Scurtu.

Săvârşindu-se serviciul religios, I. P. S. Patriarh Miron a dat binecuvântarea sa celor prezenţi.

Solemnitatea dela rezidenţa regală

Investirea d-lui general Hanzu s'a făcut la ora 12 jum. în sala de festivităţi a prefecturii, unde este instalată şi noua rezidenţă regală.

Solemnitatea este prezidată de I. P. S. Patriarh Miron, preşedintele consiliului de miniştri, având în stânga pe d-nii miniştri Armand Călinescu şi g-ral dr. Marinescu, iar în dreapta pe d. g-ral Hanzu.

D. ministru de interne, Armand Călinescu citeşte decretul regal de numirea d-lui general Hanzu în înalta funcţiune de rezident regal al ţinutului Someş.

D. Armand Călinescu, ministrul internelor, cetind decretul de numire al d-lui general Al. Hanzu, în postul de rezident regal al ţinutului Someş. Noul rezident se află în dreapta d-lui ministru Armand Călinescu

Cuvântarea I. P. S. Patriarh Miron, preşedintele consiliului de miniştri

De sigur, misiunea supremă a unei ţări este a face tot posibilul, în anumite împrejurări, pentru ca toţi cetăţenii statului să se simtă sufleteşte şi trupeşte mulţumiţi, având toate cele necesare traiului lor şi familiilor lor, iar pe deasupra şi un prisos al muncii care să contribue la susţinerea statului şi, în caz de nevoie, să meargă cu contribuţia până şi la suprema jertfă a vieţii.

Pentru aceasta se cer multe. Inainte de toate însă, o administraţie bună a ţării, administraţia pe care o urmăreşte cu prisosinţă noua lege alcătuită de distinsul nostru coleg, d. Armand Călinescu. Principiul fundamental pe care se întemeiază legea este acela al descentralizării.

Sub toate guvernele dela războiu, cetăţenii ţării s'au plâns că autoritatea centrală are prea multe sarcini pe umeri, sarcini cari, uneori, erau chiar de amănunt, din care cauză, bietul cetăţean trebuia să facă cale lungă la Bucureşti, pentru rezolvarea cererilor sale. O bună administraţie nu poate fi aceasta.

Administraţia bună trebue să fie la îndemâna cetăţenilor, pentru ca ei să-şi poată căpăta dreptatea, fără cheltueli, fără pierdere de timp.

In înalta Sa înţelepciune şi în marea dragoste de ţară, M. S. Regele a dat ţării o nouă aşezare administrativă. Se institue prin aceste zece ţinuturi, în fruntea cărora Suveranul nostru a aflat de bine să aşeze oameni din partea locului, români, cari s'au născut acolo şi cari, datorită acestei situaţii, cunosc împrejurările şi nevoile locului. Aceştia au menirea ca, prin judecăţile lor, să fie în folosul cetăţenilor din ţinuturile unde administrează.

Pentru Ardeal, au fost desemnaţi din cele mai reprezentative figuri, iar aci, la Cluj, hotărîrea regală a căzut pe distinsul nostru general Hanzu, născut pe aceste meleaguri, unde şi-a petrecut copilăria, în mijlocul ţăranilor. Insă cariera sa ulterioară l-a făcut să cunoască şi celelalte posturi sociale. Prin cinste, disciplină şi pricepere deosebită, a adunat, treptat, toate rangurile în oştire, până la acela de inspector general de armată.

M. S. Regele a mai aflat de bine, să-mi dea mie şi celorlalţi colegi ai mei, cari sunt azi aci, onorabila însărcinare de a face instalarea rezidenţilor regali, începând cu Ardealul.

Am instalat eri pe rezidentul regal dela Alba Iulia; continuăm astăzi la Cluj. Cu toţii îndeplinim această însărcinare cu multă mulţumire sufletească, iar eu, ca fiu al Ardealului, mulţumesc lui Dumnezeu că-mi pot revedea, şi în această calitate, scumpul meu ţinut, unde m'am născut şi unde am lucrat o jumătate de veac.

I. P. S. Patriarh vorbeşte apoi despre înţelegerea care trebue să existe dela cetăţean la administraţie şi vice-versa.

In aceste părţi — continuă I. P. S. Patriarh — constatăm cu plăcere că locuiesc mulţi cetăţeni de alte neamuri, limbi şi religii. Ii vedem pe toţi, ca pe fraţii noştri, dar, după cum pentru poporul românesc constituţia şi legile ţării cer datorinţe între fiii iubitei noastre patrii, tot aşa şi ei trebue să se identifice, fără rezerve, cu interesele ţării şi cu aspiraţiile ei. Aceste îndatoriri îndeplinite, numai atunci izvorăsc şi drepturile cetăţeneşti. Eu însă îi asigur că puţine ţări în lume sunt acelea în care minorităţile să se fi bucurat de toate libertăţile ca la noi şi nu de acum, ci încă de-acum douăzeci de ani, dela marele act al Intregirii. Ba, chiar guvernanţii noştri au neglijat, uneori, şi unele interese ale noastre, pentru a fi cât mai liberali faţă de aceste minorităţi.

Cred de aceea, că vor recunoaşte şi ei acest nobil fel de a fi al nostru şi vor căuta, sub toate formele, să se integreze disciplinei şi simţămintelor generale, care sunt ale ţării.

I. P. S. Patriarh se adresează apoi d-lui general Hanzu cu următoarele cuvinte:

In numele M. S. Regelui, te instalăm în postul de rezident regal al ţinutului Someş şi te învestim cu toată jurisdicţia şi cu toate atribuţiile pe care le prevede noua legiuire administrativă şi — pentrucă preşedintele Consiliului de miniştri este una şi aceeaş persoană cu Patriarhul ţării — folosesc prilejul de a împărtăşi tuturor binecuvântarea sa, rugând pe bunul Dumnezeu să vă dea putere de muncă pentru progresul în toate privinţele, al scumpei noastre patrii.

Cuvântarea d-lui general A. Hanzu, rezident regal

Inalt Prea Sfinţite Părinte, excelenţă,

In acest moment, când se săvârşeşte instalarea mea de rezident regal al ţinutului Someş, ţin să exprim, cu cel mai profund respect, mulţumirile mele calde M. S. Regelui Carol II, pentru încrederea cu care m'a onorat şi distins, numindu-mă rezident regal în acest ţinut istoric, ţinut care înglobează principalele părţi ale Ardealului. Această înaltă încredere regală pentru mine nu este prima. A venit pe neaşteptate. Ea-mi întăreşte sufletul şi-mi serveşte de îmbold spre a pune la contribuţie toată capacitatea mea pentru îndeplinirea serviciului ce mi s'a încredinţat.

Mulţumesc respectuos şi din toată inima I. P. S. Voastre şi d-lui ministru de interne, pentru cuvintele măgulitoare cu care m'aţi onorat şi aţi binevoit ca, necruţând nicio osteneală să veniţi în mijlocul nostru, conferind prin aceasta, actului de instalare, o deosebită solemnitate.

Reforma administrativă, la a cărei înfăptuire păşim acum, în acest moment, lichidează definitiv un trecut deficitar şi deschide perspective noui şi promiţătoare pentru gospodăria publică. Ea poartă pecetea răspunderii personale, asigurând posibilităţi largi puterilor neşovăitoare de a lua, la nevoie, hotărîri energice şi curagioase.

Sunt pe deplin pătruns de însemnătatea funcţiunii de mare răspundere şi de misiune grea ce mi s'a dat. Dificultăţile pe cari le voi întâmpina în exerciţiul funcţiunii mele, nu mă vor stânjeni. Voiu merge fără greş înainte şi sunt convins că voiu avea oricând, dacă va fi nevoie, sprijinul larg al d-lui ministru Armand Călinescu.

N'a sosit încă momentul ca să pot da un program amănunţit despre activitatea mea în viitor. Insă ţin să trasez, în linii generale, principiile după care mă voi călăuzi. Voi observa şi voiu introna şi asigura pretutindeni şi faţă de oricine, principiul de stricta legalitate. Voiu avea faţă de nevoile populaţiei acestui ţinut, o grijă deosebită, căutând, după putinţă, a o ajuta, spre a satisface plângerile drepte. Prin coordonarea şi colaborarea serviciilor îndrumate în mod raţional, se va evita risipa de energie şi pulverizarea mijloacelor.

Voiu ocroti, cu toate puterile, interesele de ordin sufletesc şi economic ale românismului din acest ţinut, spre a vindeca rănile şi micşora lipsurile lăsate de vitregia timpurilor trrcute.

Scopul meu va fi să eliminăm orice motive de ură sau de discordie şi a da o atmosferă de linişte, căutând să raliez toate forţele disponibile ale ţinutului, — fără consideraţie de confesionalism şi naţionalitate, — la opera mare de redresare generală. Nu voi tolera ca această operă să fie întârziată prin acţiuni negative sau prin acte de sabotaj.

Voi folosi toate posibilităţile, făcându-mi din aceasta o principală preocupare, pentru a putea începe cât mai curând acţiunea de reconstrucţie şi de utilare a ţinutului nostru, unde lipsurile multiple şi necesităţile primordiale oferă un teren prodigios de înfăptuiri, căutând prin aceasta să îmbunătăţesc condiţiile muncii productive, să sporesc echitabil lucrările şi să ridic standardul de viaţă al populaţiei, în deosebi în mediul rural. Prin aplicarea de metode adecuate, voi căuta ca finanţarea lucrărilor de interes general să nu apese prea greu pe umerii contribuabililor. Prezentarea obligatorie, se va aplica cu tact şi măsură şi voi avea un rol însemnat în executarea acestui capitol de program.

Voi purta o grijă deosebită, aci la frontiera ţării, necruţând nici un sacrificiu, spre a accelera ascensiunea elementului românesc din această parte. Voi contribui cu toate puterile mele la alcătuirea unui corp de funcţionari administrativi de carieră, căci numai cu ajutorul unui corp de funcţionari bine pregătiţi, disciplinaţi, dotaţi cu simţul datoriei şi al răspunderii, voi putea duce la bun sfârşit opera de redresare a întregei organizaţii administrative.

Mentalitatea din trecut a funcţionarilor administrativi trebue schimbată fiecărui funcţionar corect şi muncitor şi care trebue să aibă deplină încredere în superioritatea şi siguranţa situaţiei sale, considerându-l ca un exponent permanent al interesului public şi în serviciul dezinteresat al publicului.

Spre a desăvârşi această radicală schimbare de mentalitate, facem apel la toate minţile înţelegătoare şi la buna credinţă a tuturor conştiinţelor patriotice. Intăriţi sufleteşte şi cu inimile ridicate prin binecuvântarea bisericii noastre, luminaţi şi călăuziţi de poveţile primite dela excelenţa sa d. ministru de interne, începem munca prin înfăptuirea nouei legi administrative, cu ferma convingere că vom ajunge la rezultatul dorit, iar această reformă administrativă, un izvor de propăşire pentru ţară, un titlu de merit pentru guvernul regal şi un semn memorabil săpat în granit în glorioasa domnie a Regelui nostru Carol al II-lea, pentru care cerem cu toţii, într'un suflet şi într'un gând, ocrotirea Atotputernicului Dumnezeu.

◆

La ora unu, solemnitatea s'a sfârşit.

Prânzul dela colegiul universitar

La ora 13.30 a fost un prânz în sala festivă a colegiului Universitar, la care au luat parte înalţii oaspeţi şi toate autorităţile civile şi militare ale ţinutului.

La şampanie I. P. S. Patriarh a deschis seria cuvântărilor.

Discursul I. P. S. Patriarh

I. P. S. PATRIARH luând cuvântul a spus următoarele:

Noua Constituţie a Ţării noastre se numeşte Constituţia Regele Carol II. Numele acesta însemnează nu numai că această nouă aşezare constituţională s'a alcătuit şi sancţionat sub domnia Majestăţii Sale Regelui Carol II, ci mai mult că ea trebue să cuprindă ideile temeinice, nu ale unui rege de toate zilele, ci ale unui rege care este un adânc pricepător al principiilor de conducere a unui Stat.

Această Constituţie a condus Ţara noastră la un ritm nou. Ea se întemeiază pe adevărul elementar, că o ţară ca să progreseze are trebuinţă absolută de pace şi de linişte.

In Ţară sunt ţinuturi şi case ale oamenilor unde frământările partidelor politice de odinioară au ajuns să provoace ceartă chiar între tată şi fiu. Noua Constituţie a creat o atmosferă de linişte, deci de muncă paşnică pentru înfăptuiri efective, folositoare, atât individului cât şi unităţii noastre de Stat şi interesului nostru obştesc.

Dar Maiestatea Sa Regele Carol II nu are numai idei pricepute de bărbat de Stat şi de Rege, ci este — şi nu exagerez deloc când vă spun — cel dintâiu muncitor al Ţării noastre, muncitor vrednic de toată admiraţia noastră, de toată îndatorirea noastră cetăţenească de a-I urma pilda.

In această activitate Majestatea Sa Regele este călăuzit de o ambiţie nobilă regală şi anume nădejdea că mâine, poimâine, la timp potrivit, să poată spune Ţării şi lumii întregi: Iată ce am făcut Eu din această Ţară şi pentru poporul Meu.

Prin urmare, în calitatea mea de prim sfetnic al Tronului, atât în numele meu cât şi al colegilor, care au însoţit, vă rog să ridicăm şi să închinăm paharul în sănătatea Majestăţii Sale Regelui Carol II. Să-L ajute Dumnezeu să-şi vadă gândurile realizate spre binele nostru al tuturor şi al iubitei noastre Patrii române.

Cuvântarea d-lui Armand Călinescu, ministrul internelor

D. ARMAND CALINESCU, ministrul internelor a spus următoarele:

Acum câteva săptămâni doream să mă informez asupra stărilor de lucruri din părţile ardelene, am însărcinat un local nic, un om serios, pe actualul secretar general, d. Hodor, să-mi adune informaţii.

Dsa a cutreerat sate şi oraşe din toate judeţele, a ascultat, a vorbit cu cetăţenii.

In raportul pe care mi l-a făcut, d. Hodor îmi spunea că a găsit o stare de spirit nouă. Vechile lupte sterile au lăsat locul unei încrederi a efortului tuturor pentru o muncă productivă. Satele sunt mai curate. Pretutindeni se observă o acţiune de interes general; locuitorii manifestă un hotărîtor sentiment de mulţumire şi o încredere în viitor.

Iată ce mi-a spus mie d. Hodor.

Eri, cu ocazia ceremoniei instalării dela Alba-Iulia, am vrut să fac şi o verificare personală. Am mers în câteva sate din regiunea Moţilor. Am găsit sute de săteni adunaţi la primărie, la şcoală. Echipele de medici îşi desfăşurau acţiunea sanitară iniţiată de colegul nostru, d. general dr. N. Marinescu, ministrul sănătăţii publice. Se făceau radioscopii, se distribuiau gratuit medicamente, se dedeau consultaţii.

Am întrebat oamenii ce cred, şi mi-au spus: mai de mult veneau domnii să ne caute de voturi; astăzi văd că stăpânirea se îngrijeşte de nevoile noastre. Iar alţii mi-au spus: Dee Domnul să ţină mult fără politică; astăzi omul stă pe lucru şi nu pe politică.

Şi în adevăr, în privirile lor era o vioiciune, un interes şi o încredere în viitor.

Iată, domnilor, constatarea pe care am făcut-o personal.

Domnilor, când în Februarie trecut s'a cerut Ţării să-şi dea părerea asupra noului regim, ea s'a manifestat cu un elan necunoscut, cu o unanimitate impunătoare.

Ce înseamnă acest act? Ce semnificaţie avea el?

Este incontestabil că în acel moment Tara a vrut să repudieze vechiul regim. Tara a condamnat viaţa de partid cu toate sgârcirile ei şi cu toate deziluziile pe care le adusese.

Dar nu era primul fenomen de acest fel. Dacă vă amintiţi dv. că şapte ani în urmă guvernul Iorga care nu avea aderenţe de partid mari, tocmai fiindcă era o formaţie în afară de partide a căpătat majorităţi apreciabile. Şi atunci Tara întelesese să se manifeste împotriva vieţii de partid. Aş putea adăogă şi fapte mai recente.

Cum se explică? Eu cred că nu este îngăduită decât o singură explicaţie: Poporul a avut totdeauna o instinctivă repulsie pentru nedreptate, şi regimul de partid era regimul nedreptăţii.

In adevăr, ce altceva decât nedreptate decât când guvernul favoriza pe partizani şi-i oropsea pe ceilalţi? Ce altceva decât nedreptate la numirea în slujbe, când oamenii erau numiţi nu după capacitatea personală, ci dacă erau devotaţi clubului politic?

Şi ce altceva decât nedreptate era când de pildă se creau cu banii Statului instituţii de credit, iar împrumuturile se dădeau la protejaţi?

De altminteri, regimul de partid, prin esenţa lui, împărţea Ţara în două, în prieteni şi neprieteni, şi guvernarea se desfăşura după acest criteriu. Ea era rezemată aşa dar pe nedreptate. Ori instrumentul cel mai puternic, pe care-l utiliza odinioară, regimul de partid era administraţia. De aceea a rămas la noi mai înapoiată decât oriunde.

La orice schimbare de guvern, judeţele şi comunele erau luate în primire de oamenii clubului. Cum spuneam altă dată, administraţia era moşia, pe care partidul o lua în arendă. Şi când arendaşii succesiv toţi, fără distincţie, au fost îndepărtaţi, aţi văzut ce am constatat. Este destul să ridici colţul vălului, ca să iasă la iveală abuzul, frauda, înstrăinarea avutului public, etc.

Regimul cel nou a fost aşteptat ca un regim al dreptăţii. El a fost dorit şi a fost aşezat pe o largă bază morală.

Guvernarea noastră nu are în vedere decât interesul obştesc şi nu veţi găsi nicăeri preocupări mărunte personale. Era desigur necesar, ca o consecinţă logică, ca un regim să modifice şi aşezarea legală a administraţiei.

O reformă administrativă apărea ca o consecinţă inevitabilă şi indispensabilă a Nouei Constituţii. In adevăr, ne-am silit să dăm un cadru nou, în care administraţia să-şi aibă asigurată stabilitatea, în care administraţia să fie la adăpost de fluctuaţiile guvernamentale, în care administraţia să devie în adevăr o a doua magistratură.

Ştiu că această nouă reformă întâmpină unele rezistenţe, care se manifestă tainic, în şoapte. Este rezistenţa vestigiilor trecutului regim, care vede năruindu-se astfel perspectiva întoarcerii la foloasele personale.

Eu îi las să trăiască din contabilizarea clevetirilor de periferie. Noi guvernul construim în folosul ţării.

Păşim astăzi la aplicarea nouei reforme administrative. Guvernul a hotărît să înceapă cu Ardealul. Trebue să se vadă aici dorinţa de a aduce un omagiu provinciei, care a suferit mai mult dealungul istoriei şi care a purtat cea mai insuflefită şi mai nobilă luptă naţională.

Guvernul a voit, prin acest prim fapt, să arate o solicitudine deosebită pentru nevoile locuitorilor din această provincie şi în fine a voit ca din noua aşezare să iasă o eră mai prosperă pentru Ardeal.

In fruntea ţinutului Someş a fost desemnat d. general Hanzu.

Domnilor, eu n'am să vă recomand pe d. general Hanzu, fiindcă este al d-voastră; eu n'am să subliniez prestigiul de care se bucură în urma unei lungi, frumoase şi nobile cariere, pentrucă d-sa şi-a trăit această carieră în mijlocul dv.

Voi adăoga însă ceva şi anume să se ştie că stima de care se bucură d-nul general Hanzu la dv. este o stimă generală în ţară. Să se mai ştie că guvernul vede în puterea de muncă a d-sale, în interesul pentru treburile obşteşti şi în atmosfera de superioară corectitudine, care transpiră în jurul persoanei d-sale, o chezăşie deplină pentru reuşita misiunei ce i s'a încredinţat.

Cu aceste sentimente ridic paharul meu întru prosperitatea ţinutului Someş (vii aplauze) şi mai închin pentru sănătatea d-lui general Hanzu, căruia îi doresc din toată inima succes deplin în misiunea importantă pe care a primit-o.

Cuvântarea I. P. S. Episcop Colan, ministrul cultelor şi artelor

P. S. S. Episcopul Colan a spus următoarele:

Ca cel ce conduc Biserica preamăritoare a neamului din această parte a Ardealului desrobit îngăduiţi-mi Inalt Prea Sfinţite să exprim omagiul recunoştinţei mele şi a poporului meu credincios pentru toată jertfa pe care o aduceţi pentru ţară, pentru toate ostenelile pe care le cheltuiţi ziua şi noaptea şi pentru dulul de frăţie pe care l-aţi înscăunat în ţară primind mandatul cu care v'a distins Inţeleptul nostru Rege, Carol al II-lea.

In acelaş timp, aceleaşi felicitări şi bune urări le aduc stimaţilor şi iubiţilor mei colegi din guvern, rugând pe bunul Dumnezeu să le dea şi lor seninătate şi putere ca să-şi înfăptuiască idealurile pentru care muncesc ziua şi noaptea.

Totdeodată, în numele meu şi al credincioşilor, preoţi şi mireni deopotrivă, pe cari îi păstoresc, îngăduiţi-mi domnule rezident regal, să vă fac făgăduinţa că toată însufleţirea şi toată hărnicia clerului şi poporului credincios din această eparhie vă va sta la dispoziţie cu toată bunăvoinţa, ca să vă împliniţi Inalta misiune cu care aţi fost investit.

Cuvântarea P. S. Episcop Gr. Catolic Iuliu Hossu al Clujului

P. S. Iuliu Hossu, a spus următoarele cuvinte:

Inalt Prea Sfinţite, d-lor miniştri şi d-le rezident regal;

Astăzi se aşează piatra unghiulară pentru noua administraţie a ţării, rezultând din noua Constituţie însufleţită de scumpul nostru Suveran.

In numele Aceluia care se chiamă pe sine „Inceputul şi sfârşitul", „Eu sunt începutul şi sfârşitul", în numele Aceluia în slujba căruia ne aflăm şi care a spus: „Cuvintele Mele sunt suflet şi viaţă", eu aduc în acest ceas istoric cu adevărat pentru neam şi pentru ţară întreg sufletul instituţiei în fruntea căreia mă găsesc; aduc omagiul meu de recunoştinţă pentru marea cinste care s'a făcut Ardealului cu ocazia acestor solemnităţi, când îmbrăcat cu gândul şi sufletul Suveranului, a venit în mijlocul nostru pentru aşezarea pietrei unghiulare, acela care este Patriarhul ţării şi primul ministru al guvernului Majestăţii Sale, împreună cu vajnica şi energica colaborare în acest guvern a d-lui ministru de interne Armand Călinescu.

Aduc aci în numele bisericii, în acest ceas istoric, hotărîrea noastră de a colabora cu toată dragostea la realizarea idealurilor acestea scumpe care vă călăuzesc, hotărîrea noastră de a închina toată puterea sufletului nostru pentru realizarea acestui gând Regal.

A fost cu adevărat ceasul suprem, ceasul al 11-lea, când Majestatea Sa a hotărît să pună capăt destrămării, fiindcă destrămare a fost ceeace a fost, aşa cum a spus-o şi d. ministru de interne (aplauze).

Iată ce s'a petrecut în sufletul unui român care a plecat dela Alba Iulia cu calda îmbrăţişare a celui care stă în fruntea bisericii şi în fruntea guvernului român, îmbrăţişare pe care am întâlnit-o apoi pe toate cărările vieţii.

Trebue însă să vă mărturisesc că dureroasă a fost repercusiunea în sufletul meu, când am văzut că an de an — la început mă mângâiam că ne găsim în faţa unor manifestări de suprafaţă — desbinarea s'a adâncit din ce în ce, s'a depărtat suflet de suflet şi mai mult, s'a mărit primejdia.

Desbinarea este o mare primejdie pentru noi, fiindcă puterea noastră a fost totdeauna unirea, a fost solidaritatea neamului. Noi nu am avut alte mijloace de a birui vitregia veacurilor decât unirea aceasta a sufletelor, desăvârşita solidaritate cu dragoste de ţară. Or, dragostea şi solidaritatea slăbeau din ce în ce şi destrămarea se întindea.

Atunci, într'un moment suprem Majestatea Sa Regele a chemat la solidaritate pe toţi fiii ţării; dar apelurile repetate în decursul anilor rămânând fără răsunet şi nefiind altă cale, Majestatea Sa Regele a intervenit şi a făcut ce eace trebuia.

Cele văzute de d. secretar general Hodor şi relatate d-lui ministru Armand Călinescu sunt lucruri bine verificate şi de noi.

Am avut cinstea să spun şi în faţa Majestăţii Sale, atunci când s'a făcut noua aşezare, că este o adevărată desrobire, o nouă eră de descătuşare a sufletelor.

Pe d. rezident regal îl asigurăm că va afla în toate satele şi cătunele reşedinţei sale cel puţin pe unul din armata acelora care lucrează împreună cu mine. Nu este sat, nu este cătun, nu este nici un grup de case, nu este nici o potecă pe care eu să nu fi umblat şi să nu o cunosc. Toate le ştiu în sufletul meu, toate le văd în mintea mea, şi am această experienţă, această verificare şi această legătură cu satele, cu sutele şi mille de preoţi. Şi eu vă promit d-le rezident regal că-i voi pune pe toţi aceştia la contribuţie ca să desăvârşiţi începutul unei vieţi administrative şi a unei noui vieţi de stat (aplauze).

Să ne lumineze Domnul opera pe care o începem şi s'o binecuvinteze. Fie Domnul începutul, fie Domnul sfârşitul...

Noua viaţă administrativă să fie încununată cu deplin succes şi cu roade din belşug.

Noi vă asigurăm încă odată, d-le rezident regal, de munca şi de colaborarea noastră, în condiţii de înţelegere caldă, cu sufletdeschis, creştinesc şi românesc (aplauze).

Cuvântarea d-lui Florian Ştefănescu, rectorul universităţii

Permiteţi-mi să aduc aci salutul universităţii şi al tuturor forurilor superioare din acest ţinut pentru cinstea pe care ne-aţi făcut-o venind în mijlocul nostru pentru a trece la înfăptuirea uneia din reformele pe care noi intelectualii ţării o considerăm nu numai fundamentală, dar absolut salutară pentru desăvârşirea misiunii noastre ca naţiune în concertul celorialte naţiuni.

Este într'adevăr un lucru, pe care noi, oamenii de ştiinţă îl cunoaştem: nimic în lume nu se repetă, nimic nu este mai rău decât imitaţia, de aceia nimic nu este mai contrar progresului decât uniformitatea. Dimpotrivă, viaţa se desfăşoară în feluri şi mii de exemplare şi viaţa unui neam se desfăşoară în ceeace gândeşte el în fiecare minut, viaţa sporeşte cu ceeace adaugă fiecare în acest progres general al unei naţiuni. Cu o singură condiţie, pe care aţi realizat-o dvs. ca ceeace se petrece în fiecare din noi şi în fiecare ţinut, să fie închinat interesului general, neamului şi ţării căreia servim.

Viaţă individuală, dar viaţă în interesul statului şi al naţiunii, pentrucă nimic nu însemnăm noi decât înaintarea naţiei şi a statului nostru.

Şi când adăogim aportul nostru individual, felul nostru de gândire şi de simţire, facem aceasta ca să îmbogăţim şi să dăm o viaţă şi mai intensă totului din care facem parte.

Noi nu ne putem împărţi în două tabere vrăjmaşe, conduse de idei abstracte, cari nu au nimic aface cu realitatea. Fiinţa noastră organică nu se poate împărţi în două categorii în luptă între ele, ci dimpotrivă, ca şi celulele se grupează în funcţiuni cari toate conlucrează împreună pentru armonia desăvârşită.

Administraţia trebue să dea posibilitate ca valorile să se desvolte, aşa cum trebue, ierarhia să fie în permanenţă observată; ea trebue să uşureze circulaţia atunci când se întâmplă incidente; ea trebue să asigure ca respiraţia niciodată să nu se întrerupă şi acolo unde se întâmplă ceva să vină imediat cu reacţiunea care trebue.

Noi atât cerem, d-le ministru de interne: posibilitatea să lucrăm, posibilitatea să ne putem depune toată munca şi străduinţa noastră în interesul acestei naţiuni; ca administraţia să ne înlesnească această muncă, să ne uşureze printr'o reacţiune rapidă, înţeleaptă şi în interesul cel mare al statului.

Cuvântarea P. S. Varga Bela episcop unitar

DOMNILOR MINIŞTRI, DOAMNELOR ŞI DOMNILOR,

Am deosebita bucurie de a exprima cu această ocaziune solemnă în numele bisericii unitare (maghiare) omagiul meu profund faţă de Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, care ca reorganizatorul ţării şi-a înscris numele Său pentru vecie în istorie.

Cu profund respect salut pe I. P. S. S. Patriarhul Miron al României şi preşedinte al Consiliului de miniştri, precum şi pe înaltul guvern sub conducerea înţeleaptă a I. P. S. Sale, şi doresc ca munca lor grea şi obositoare să fie urmată de succes spre binele şi propăşirea ţării şi a tuturor locuitorilor săi fără deosebire de origină etnică şi de religie.

Felicit călduros în funcţiunea sa înaltă pe d. general Hanzu rezidentul regal al ţinutului Someş, şi doresc ca să simtim cu toţii, în mod direct, rezultatul muncii sale săvârşită în funcţiunea sa înaltă creiată prin noua orânduire administrativă a ţării.

Trăiască Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, trăiască Patria.

Cuvântarea părintelui Marton Aron, protopopul româno-catolic al Clujului

INALT PREA SFINŢITE, D-LE MINISTRU, D-LE REZIDENT REGAL, DOAMNELOR ŞI DOMNILOR,

In numele credincioşilor catolici din oraşul Cluj şi regiunea Someş, ne exprimăm, în ziua de o însemnătate istorică, salutul nostru şi rugăm binecuvântarea lui Dumnezeu la munca conducătorilor responsabili ai ţării, cari, reprezentând pe Majestatea Sa, ne-au onorat cu prezenţa lor.

Noua lege administrativă, care s'a pus în aplicare prin actul festiv de astăzi, are ca ţintă aşezarea pe baze cu totul noi şi organice a întregei clădiri şi vieţii statului.

Majestatea Sa şi eminenţi Săi colaboratori, cari cu înţeleapta îndrituire a Suveranului şi-au asumat greaua îndatorire a legiurii, au ţinut seamă de configuraţia firească a ţării, pornind din principiul călăuzitor că toate forţele sociale, economice, individuale şi colective să poată funcţiona şi desvolta cât mai avantagios, dând prin aceasta un avânt nou propăşirii ţării.

In momentul când sărbătorim începutul realizării acestei idei măreţe, înainte de toate cu devotament de supunere şi foarte respectuos aduc omagiul meu Majestăţii Sale Domnitorului nostru glorios, Regele Carol al II-lea şi la acest omagiu adaug tributul de recunoştinţă al credincioşilor mei, pentru marele fapt executat cu atâta succes la întărirea păcii dinăuntrul ţării.

Cu profund respect salut înaltul guvern, care cu încredinţarea Majestăţii Sale conduce măreaţa muncă a reconstruirii ţării; pe Sanctitatea Sa, Patriarhul, Preşedinte al Consiliului de miniştri, pe Arhiereul României cu orizont larg şi cu o pregătire ştiinţifică de neîntrecut: pe d. ministru de interne al cărui geniu administrativ, împreunat cu un talent de organizare excepţional a realizat ideia în formele cele mai potrivite şi cu cel mai adânc respect şi încredere salut pe d. rezident regal general Hanzu, al cărui trecut curat, şi a cărui individualitate bărbătească sunt cele mai mari chezăşii că măreţele îndatoriri ce i-au fost încredinţate din graţia Suveranului vor fi rezolvate în întregime.

Dumnezeu să reverse binecuvântarea şi bunătăţile cereşti asupra Majestăţii Sale cât şi a întregei Auguste Familii Regale.

Trăiască Majestatea Sa, Trăiască România. (Aplauze).

Cuvântarea d-lui dr. Moise Weinberger, prim rabin neolog

SANCTITATE, D-LOR MINIŞTRI, d-LE REZIDENT REGAL ŞI ONORATA ASISTENŢA,

Cu Biblia în mână şi cu învăţăturile ei sfinte în sufletul nostru, populaţia evreiască din acest ţinut îşi oferă, prin glasul meu, contribuţia sinceră şi leală la munca constructivă şi dumnezeiască, ce a fost pornită şi este condusă cu atâta înţelepciune de Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, pentru mărirea şi propăşirea ţării.

Populaţia evreiască pătrunsă de cel mai adânc simţit patriotic a dovedit prin fapte şi printr'o activitate rodnică şi până acum şi vrea să dovedească şi în viitor, credinţa şi devotamentul ei sincer faţă de iubitul Suveran al ţării. Comunităţile şi sinagogile noastre sunt şi rămân cetăţile păcii şi a credinţei într'un viitor glorios al neamului românesc.

De aceia, noi, evreii, stăm neclintiţi pe lângă înaltul Tron, aparător al tuturor fiilor acestei ţări, fără considerare la limbă şi religie şi dăm totdeodată tot sprijinul nostru guvernului Majestăţii Sale ca să-şi poată desăvârşi opera începută pentru înflorirea ţării şi spre binele cetăţenilor ei.

Luând parte cu inima întreagă la această înălţătoare solemnitate, în numele populaţiunii evreeşti din judeţul Someş, ridic paharul în sănătatea Majestăţii Sale Regelui Carol al II-lea şi Augustei Familii Regale, doresc viaţă lungă şi rodnică I P. S. S. Patriarhul Miron al României şi preşedinte al Consiliului de miniştri; P. S. S. Episcopul Nicolae Colan, ministrul cultelor şi artelor; excelenţei sale d-lui Armand Călinescu, ministrul internelor şi educaţiei naţionale, precum şi excelenţei sale d-lui rezident regal, generalul Alexandru Hanzu şi mă rog lui Dumnezeu ca munca lor să fie binecuvântată şi încununată de cel mai deplin succes pentru mărirea Tronului, a ţării şi a popoarelor conlocuitoare în iubita noastră patrie.

Trăiască M. S Regele Carol al II-lea, Trăiască România întregită, trăiască înaltul guvern (aplauze).

Răspunsul d-lui rezident regal general Al. Hanzu

D. general AL. HANZU, Rezident Regal, a spus următoarele:

Inalt Prea Sfinţite Părinte, suntem mândri că vă putem avea astăzi în mijlocul nostru, pe Inalt Prea Sfinţia Voastră, fiu al Ardealului, în mijlocul Ardealului. A fost hărăzit de Pronia Dumnezeiască să urcaţi cele mai înalte culmi. După ce aţi atins culmile cele mai sclipitoare, aţi ajuns pe o culme care nu este chiar sclipitoare, dar este sus de tot, este pietroasă, bătută de vânt, ploi şi furtuni.

Inţeleg prin aceasta, însărcinarea dvs. cu conducerea guvernului într'un moment critic, când totul avea aparenţa că se prăbuşeşte în prăpastie.

Domnule ministru de interne, aţi preluat în această guvernare poate cel mai greu resort, ministerul de interne; însă cu puţine, dar hotărîte măsuri, aţi reuşit să introduceţi ordine şi pace: ordinea şi pacea înlăuntru, în bazele pe care se poate clădi o nouă viaţă.

Nu a trecut mult de când aţi venit în fruntea acestui departament şi a urmat lege după lege din cele mai promiţătoare.

Astăzi am ajuns la întronarea nouei legi administrative, care poartă, după cum v'am spus, pecetea dvs. d-le ministru. Este un lucru esenţial în această lege că s'a rupt odată pentru totdeauna — să sperăm — cu nenumăratele comisii peste comisii care luau hotăriri uneori drepte, alteori mai puţin drepte, însă când mergea prost nimeni nu putea fi tras la răspundere. Legea cea nouă fixează răspunderea şefului, şef care de aici înainte, luând o măsură, trebue să răspundă cu capul său.

D. rezident regal mulţumeşte tuturor cari au luat parte la instalarea d-sale şi au rostit cuvinte prietenesti prin care l-au asigurat de tot sprijinul.

Vă rog, Inalt Prea Sfinţite şi d-lor miniştri să fiţi siguri că eu personal, împreună cu toţi funcţionarii din ţinutul Someşului, vom pune tot sufletul şi toată râvna pentru îndeplinirea reformei noui administrative ca să o ducem la acel sfârşit pe care-l doreşte întreaga ţară, nu numai cel care a făurit această lege, nu numai cel care a destinat-o ţării — a încheiat d-s